

Haitalliset vs. vaarattomat kemikaalit – mistä on kyse?

Webinaari 22.11.2023

Puhujina tänään

Henna Rosilo
Team Leader,
Training&Consulting
Chemical Management

Oskari Aaltonen
Business Development
Representative

Voit muokata näkymää

Voit siirtää ja suurentaa tai pienentää ikkunoita

Lataa materiaalit klikkaamalla

Lähetä kysymys tai kommentti klikkaamalla

Avaa ohje klikkaamalla

EcoOnline on johtava työturvallisuuden SaaS-toimittaja – teemme turvallisempia ja kestävämpiä työpaikkoja

Käyttäjystävälliset pilvipalvelut työ- ja kemikaaliturvallisuuden kehittämiseen

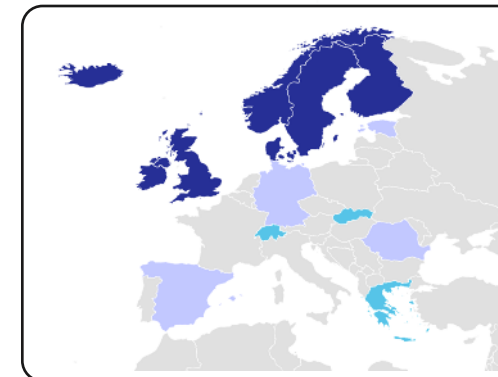
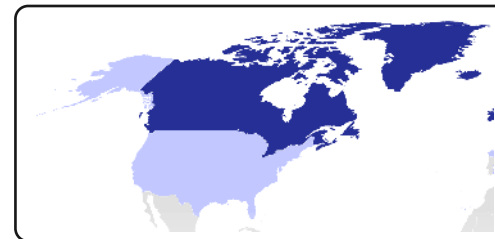
Kasvava ja lojaali asiakaskunta kaiken kokoisia organisaatioita

Paikallinen asiakastuki ja asiantuntijat käytettävissäsi

Suojelemme työllämme ihmisiä ja ympäristöä

Distributed team & customer base

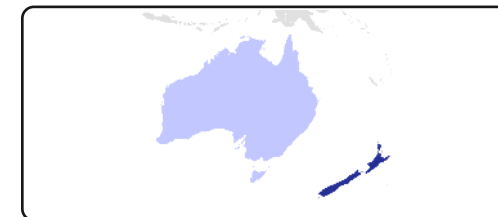
Market Leader

Local Presence

Remote

Green Quadrant
EHS Software Leader 2023

~ **850** työntekijää

Ratkaisumme tukevat
YK:n kestävän kehityksen
tavoitteita

~ **10k** asiakasta

Agenda

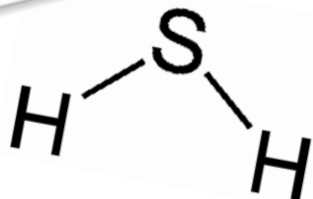
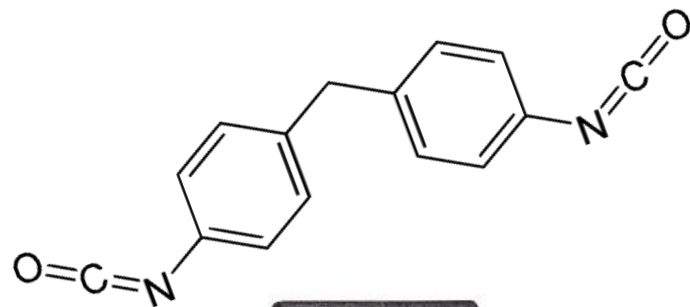
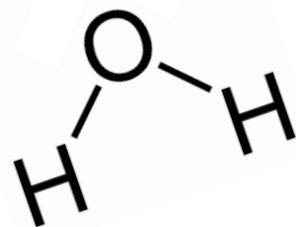
- 1 Kemiällisen maailman monimuotoisuus
- 2 Miten vaaraominaisuuksia mitataan ja kuvataan?
- 3 Onko vaarattomia kemikaaleja olemassa?

- 4 Q&A
- 5 EcoOnlinen työkalut kemikaalien hallintaan

**Kemiallisen
maailmamme
monimuotoisuus
vaikeuttaa vaarojen
ja haittojen
hahmottamista**

Havaittava maailmamme koostuu kemiallisista aineista ja yhdisteistä

Tuusula | Tuusula

Poliisi tutkii myrkkykaasuvuotoa, pelastuslaitoksen mukaan vaaratilanne oli ohi alkuillasta

Lähialueen koulun ja päiväkodin toiminta jatkuu torstaina normaalisti, Keusote tiedottaa.

Ulkomaat | Lontoo

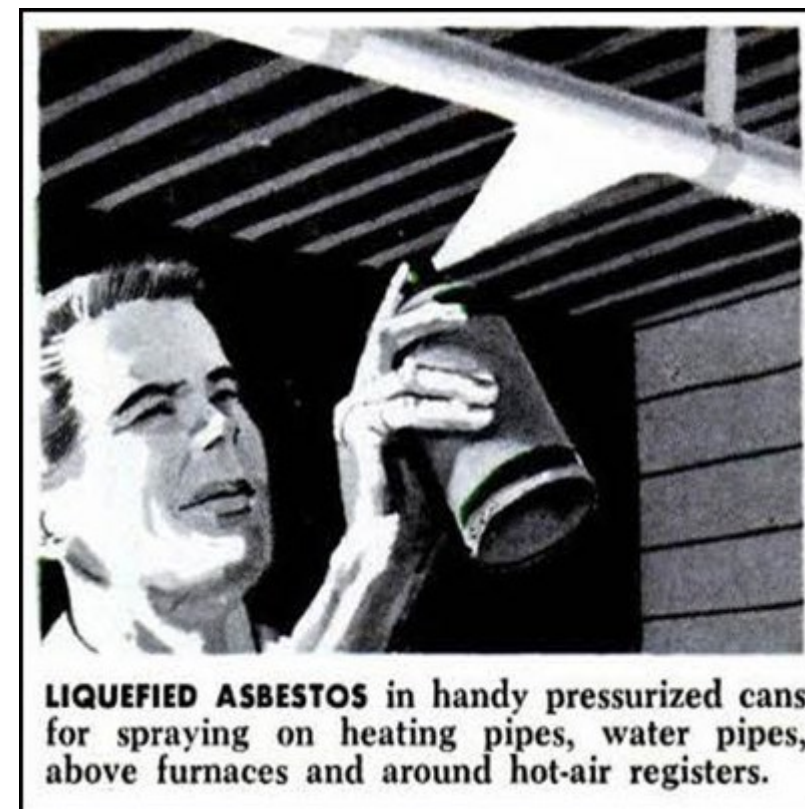
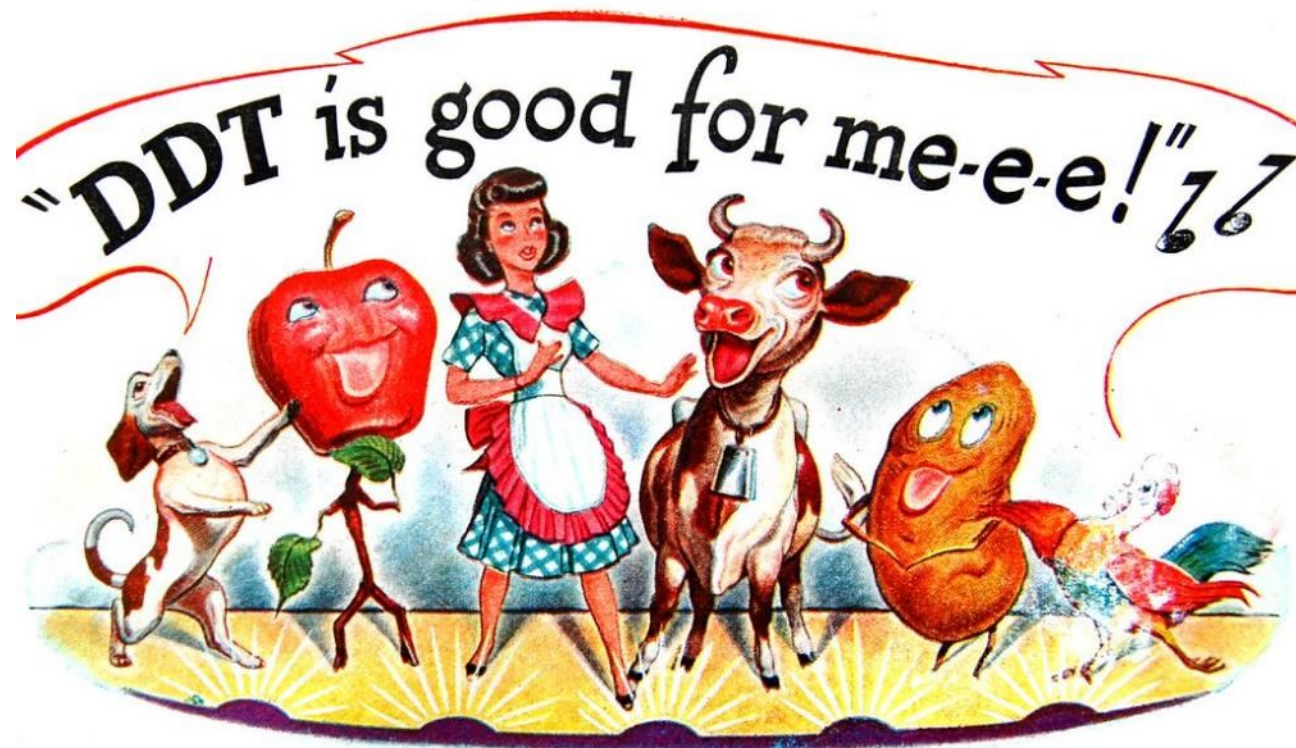
Lontoo rankaisee myrkkyautoista

Suur-Lontoon päästörajoitusten alue kasvaa. Saastuttaville autoille lankeaa lähes 15 euron päivämaksu nyt myös Lontoon reuna-alueilla. Säännöt koskevat myös ulkomailta saapuvia autoja.

Historiallinen perspektiivi

REACH-asetus vuodesta 2006: aineiden valmistajien ja maahantuojien on rekisteröitävä aineet EU:n kemikaalivirastolle, ennen kuin he voivat alkaa valmistaa tai tuoda ainetta EU-alueelle.

**Miten eri
vaaraominaisuuksia
mitataan ja kuvataan?**

"Was ist das nit gifft ist, alle ding sind gifft, und nichts ohn gifft. Allein die dosis macht das ein ding kein gift ist."

"Mikäpä ei olisi myrkyllistä, kaikki on myrkyllistä. Vain annoksesta riippuu se, että aine ei ole myrkkyä."

Paracelsus 1500-luvulla

GHS – maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettu kemikaalien luokitus- ja merkintäjärjestelmä (EU:n CLP-asetus vuonna 2008)

Räjähde

Hapettava

Syttyvä

Välitön myrkyllisyys

Vakava terveysvaara

Terveysvaara

Syövyttävä

Paineen alaiset kaasut

Ympäristövaara

Kuljetusmerkinnät (KTT kohta 14)

1-Explosives	2.1-Flammable gases	2.2-Non-toxic and non-flammable gases	2.3 Poison gases	3-Flammable liquids
4.1-Flammable solids	4.2-Spontaneously combustibles	4.3-Dangerous when wet	5.1-Oxidizers	5.2-Organic peroxides
6.1-Poison	6.2-Infectious substances	7-Radioactive	8-Corrosive	9-Miscellaneous dangerous substances

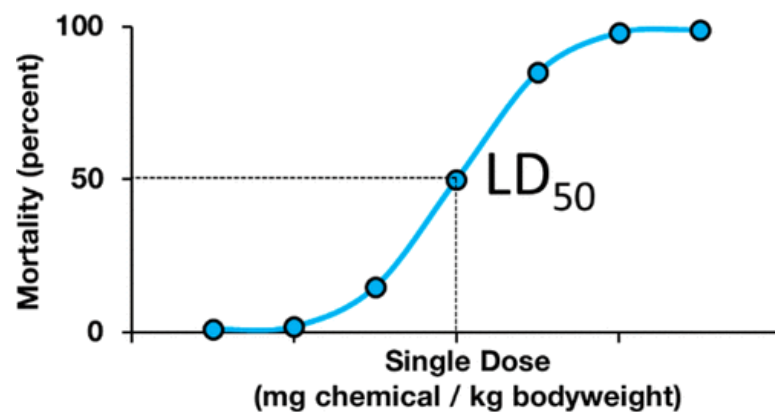
[GHS pähkinänkuoressa \(ecoonline.com\)](http://ecoonline.com)

CLP-asetuksen mukaisten vaarojen määrittäminen (KTT kohta 2, 11, 12)

Ihosyövyttävyy s

Aine on ihoa syövyttävä, jos se aiheuttaa orvaskeden läpi verinahkaan ulottuvan näkyvän kuolion ainakin yhdelle koe-eläimistä enintään neljä tuntia kestäneen testiaineen annostelun jälkeen.

LD = Lethal dose

Syttyviä nesteitä koskevat kriteerit

Kategoria	Kriteerit
1	Leimahduspiste on $< 23\text{ °C}$ ja kiehumisen alkamislämpötila $\leq 35\text{ °C}$
2	Leimahduspiste on $< 23\text{ °C}$ ja kiehumisen alkamislämpötila $> 35\text{ °C}$
3	Leimahduspiste on $\geq 23\text{ °C}$ ja $\leq 60\text{ °C}$ ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Tässä asetuksessa kaasuöljyjen, dieselpolttoaineen ja kevyiden polttoöljyjen, joiden leimahduspiste on $55\text{--}75\text{ °C}$, voidaan katsoa kuuluvan kategoriaan 3.

[CLP-asetus pähkinänkuoressa \(ecoonline.com\)](http://ecoonline.com)

Seosten CLP-luokittelu

- Valmistajat luokittelevat seokset itse, mutta luokitusmenetelmät vaihtelevat
- Vaiheittainen lähestymistapa: testaus, päättelysäännöt, yhteenlaskumenetelmä tai pitoisuusrajat
- Esim.

Syöpää aiheuttaviksi luokiteltuja seoksen aineosia koskevat yleiset pitoisuusrajat (CLP-asetus, liite I, taulukko 3.6.2):

Aineen luokitus	Yleiset pitoisuusrajat, jotka aiheuttavat seoksen luokituksen		
	Carc. 1A	Carc. 1B	Carc. 2
Carc. 1A	≥ 0,1 %	-	-
Carc. 1B	-	≥ 0,1 %	-
Carc. 2	-	-	≥ 1 %

Esim. asetoni

KOHTA 2: Vaaran yksilöinti

2.1. Aineen tai seoksen luokitus

ASETUS (EY) N:o 1272/2008

Syttyvät nesteet Luokka 2
 H225 Helposti syttyvä neste ja höyry.
 Silmä-ärsytys Luokka 2
 H319 Ärsyttää voimakkaasti silmiä.
 Elinkohtainen myrkyllisyys - kerta-altistuminen Luokka 3 - Keskushermosto
 H336 Saattaa aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

2.2. Merkinnät

ASETUS (EY) N:o 1272/2008

Varoitusmerkit	:		
Huomiosana	:	Vaara	
Vaaralausekkeet	:	H225 H319 H336 EUH066	Helposti syttyvä neste ja höyry. Ärsyttää voimakkaasti silmiä. Saattaa aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta. Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.

KOHTA 11: Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

11.1. Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista

Välitön myrkyllisyys suun kautta:

LD50

Laji: Rotta

Arvo: 5.800 mg/kg

Välitön myrkyllisyys ihon kautta:

LD50

Laji: Rotta

Arvo: > 7.400 mg/kg

Välitön myrkyllisyys hengitysteiden kautta:

LC50

Laji: Rotta

Arvo: 76 mg/l

Altistumisaika: 4 h

Ihon ärsytys:

Laji: Kani

Luokitus: lievästi ärsyttävä

Menetelmä: Draize-testi

Silmien ärsytys:

Laji: Kani

Luokitus: Ärsyttää silmiä voimakkaasti

Työperäisen altistumisen raja-arvot (HTP-arvot, KTT kohta 8)

- HTP = Haitalliseksi tunnettu pitoisuus!
- Suurin osa kansallisia arvoja, haitallisimmille EU-raja-arvot

KOHTA 8: Altistumisen ehkäiseminen ja henkilönsuojaimet

8.1 Valvontaa koskevat muuttujat

Altistuksen raja-arvot

Aineosa	CAS-Nro.	ArvoAltistus muoto	Valvontaa koskevat muuttujat	Peruste
Acetone	67-64-1	HTP-arvot 8h	500 ppm 1.200 mg/m ³	HTP-arvot - Haitalliseksi tunnetut pitoisuudet
		HTP-arvot 15 min	630 ppm 1.500 mg/m ³	HTP-arvot - Haitalliseksi tunnetut pitoisuudet
		TWA	500 ppm 1.210 mg/m ³	Komission direktiivi 2000/39/EY ensimmäisen työperäisen altistumisen viiteraja-arvojen

HTP-arvojen perustelumuiiot

- Esim. Asetoni (2002)

Ehdotus HTP- arvoiksi

Asetonin HTP- arvoa asetettaessa keskeisiä ovat sen ärsytysvaikutukset. Joissain tutki-muksissa ihmisillä on havaittu ärsytyksen kokemista jo pitoisuuksista 200 ppm ylöspäin. On kuitenkin arveltu, että kyse on voinut olla enemmän hajun tunnistamisesta eikä objektiivisesti ärsytysvaikutuksesta. Lisäksi lyhytaikaiset altistukset eivät ota huomioon ns. adaptaatiota (sopeutumista), joka asetonin kyseessä ollessa saattaa olla merkittävä te-kijä (Wysocki ja muut, 1997).

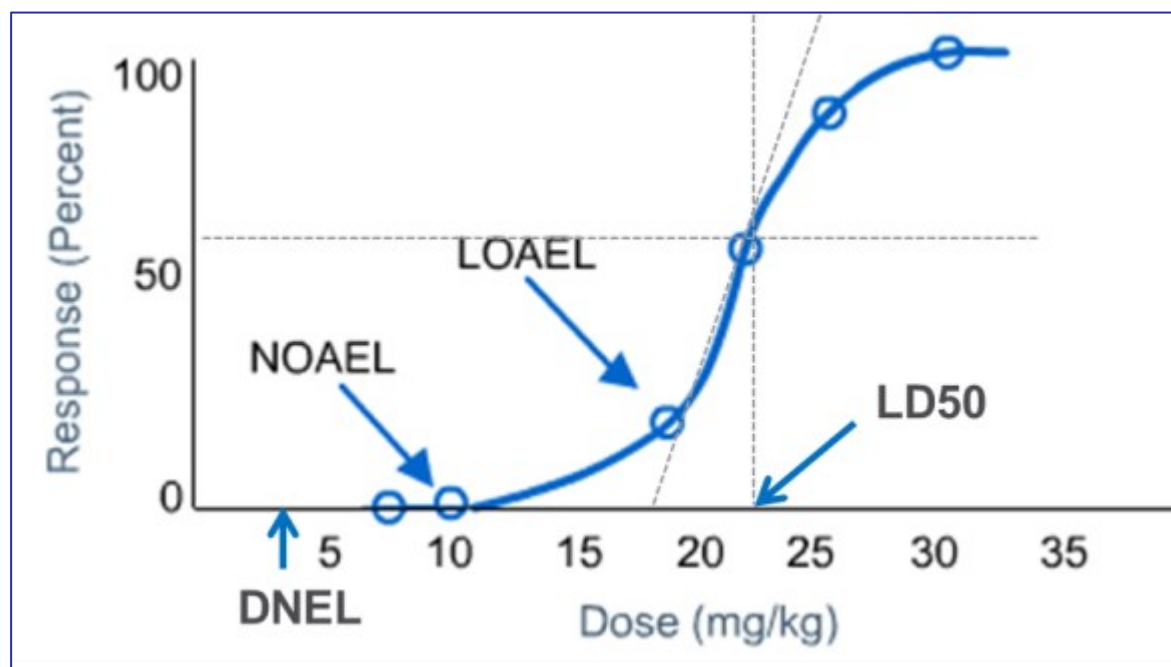
Kokeellisista RD₅₀-arvoista 23480 ja 77516 ppm Alarien menetelmällä johdetut ärsytys-kynnykset ovat 704 ja 2326 ppm.

Kemian työsuojeluneuvottelukunta ehdottaa, että asetonin pitkäaikaisen altistuksen HTP-arvona säilytetään 500 ppm vertailuaikana 8 tuntia, mikä on yhtenevä Euroopan Unionin viiteraja-arvon kanssa. Neuvottelukunta ehdottaa lisäksi, että asetonin ly-hytaikaisen altistuksen HTP-arvona säilytetään 630 ppm vertailuaikana 15 minuuttia. Asetonin keskeinen vai-utus on ärsytys, joka on välitön vaikutus. Samalla halutaan säilyttää työpaikoilla saavutettu työsuojelullinen taso.

- [HTP-ARVOT 2020 : Haitallisiksi tunnetut pitoisuudet - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](http://valtioneuvosto.fi)
- [Perustelumuiiot - Tyosuojelu.fi – Työsuojeluhallinto](http://tyosuojelu.fi)
- [HTP-arvot: Kaikki mitä sinun tarvitsee tietää \(ecoonline.com\)](http://ecoonline.com)

REACH-rekisteröinneistä tulevat raja-arvot (KTT kohta 8)

- **DNEL** = Derived No-Effect Level / johdettu vaikutukseton altistumistaso
- NOAEL (NOEL) = No-Observed-Adverse-Effect Level / haitaton vaikutustaso
- LOAEL = Lowest Observed Adverse Effect Level / alhaisin pitoisuus, jossa haittaa
- Ympäristön altistumiselle: **PNEC** = Predicted No-Effect Concentration / ennustettu vaikutukseton pitoisuus

- [Opas: Altistumisskenaario | EcoOnline](#)

Esim. Asetoni (KTT kohta 8)

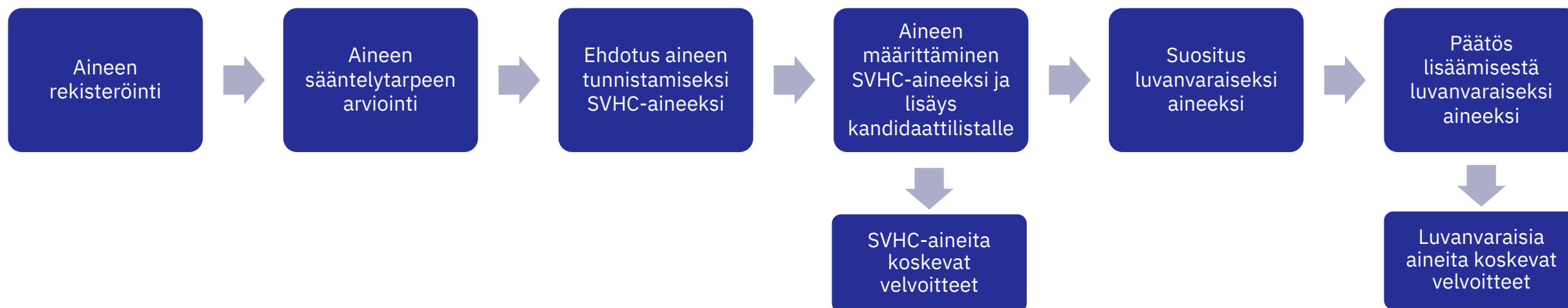
Aineosa	CAS-Nro.	ArvoAltistus muoto	Valvontaa koskevat muuttujat	Peruste
Acetone	67-64-1	HTP-arvot 8h	500 ppm 1.200 mg/m ³	HTP-arvot - Haitallisekisi tunnetut pitoisuudet
		HTP-arvot 15 min	630 ppm 1.500 mg/m ³	HTP-arvot - Haitallisekisi tunnetut pitoisuudet
		TWA	500 ppm 1.210 mg/m ³	Komission direktiivi 2000/39/EY ensimmäisen työperäisen altistumisen viiteraja-arvojen
	Huomautuksia	Ohjeellinen		

Johdettujen vaikutuksettomien altistustasojen (DNEL)

Käyttöalue	Altistumisreitit	Terveysvaikutus	Arvo
Työntekijät	Ihokosketus	Pitkäaikaiset – systeemiset vaikutukset	186mg/kg BW/d
Kuluttajat	Nieleminen	Pitkäaikaiset – systeemiset vaikutukset	62mg/kg BW/d
Kuluttajat	Ihokosketus	Pitkäaikaiset – systeemiset vaikutukset	62mg/kg BW/d
Työntekijät	Hengitys	Akuutit – systeemiset vaikutukset	2420 mg/m³
Työntekijät	Hengitys	Pitkäaikaiset – systeemiset vaikutukset	1210 mg/m³
Kuluttajat	Hengitys	Pitkäaikaiset – systeemiset vaikutukset	200 mg/m ³

Aineiden hallinta viranomaisprosesseilla

- Esimerkiksi REACH-asetuksen lupamenettely ja erityistä huolta aiheuttavien aineiden (SVHC) tunnistaminen
  - Esim. syöpää aiheuttavat aineet ja ympäristössä erittäin haitalliset PBT- ja vPvB-aineet
  - Tapauskohtaisesti vastaavanlaista huolta aiheuttavat aineet, kuten hormonihäiriköt ja herkistävät
- Yksinkertaistetusti:

Onko vaarattomia kemikaaleja olemassa?

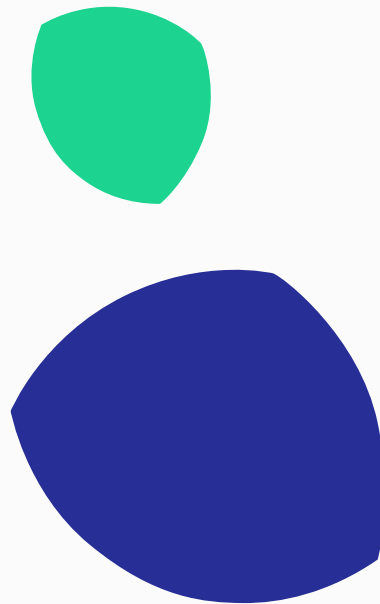
- Työpaikalla ei saa käyttää kemikaaleja, joiden vaaroja ei tunneta
- Varovaisuusperiaate (precautionary principle)
- Kemikaalikohtainen riskinarviointi kertoo vaarojen merkityksen ja haittojen toteutumisen todennäköisyyden juuri teidän työpaikallanne

Webinaaritallenteemme mm. riskinarvioinnista:
[Kemikaaliturvallisuuden maksuttomat webinaarit](#)

[Opas: Kemikaalien riskinarviointi 5 askeleella | EcoOnline](#)

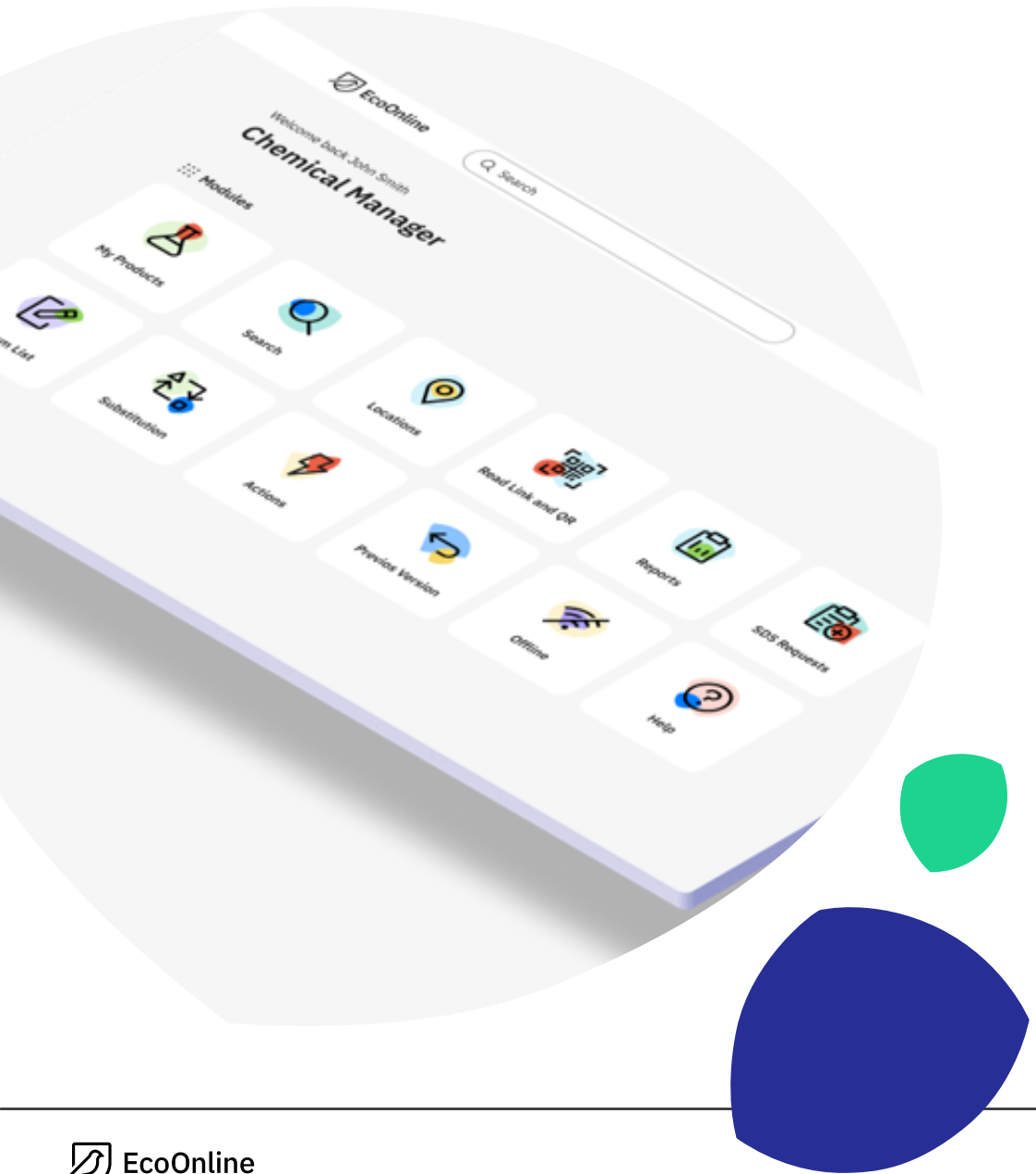

EcoOnlineen työkalut kemikaalien hallintaan

Chemical Manager

Helppokäyttöinen kemikaalirekisteri

Käyttöturvallisuustiedotteiden ja kemikaalitiedon hallinta

Riskinarviointi ja toimenpiteet

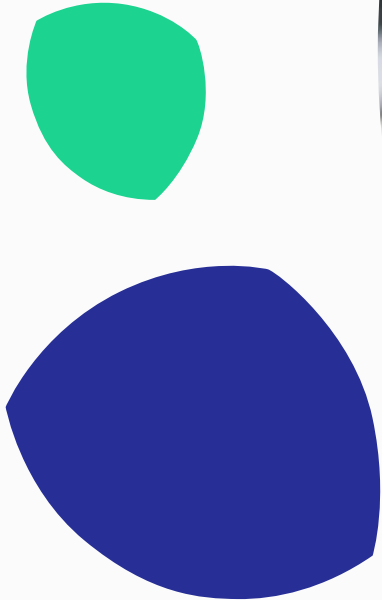

Raportointi ja lainsäädännön seuranta

Etiketit ja turvaohjeet

Q&A

Ota yhteyttä ja tutustu lisää!

[Pyydä tuote-esittely](#) EcoOnlinen työ- ja kemikaaliturvallisuuden ratkaisuihin

- Tai sales.fi@ecoonline.com

[Tilaa koulutus tai asiantuntijapalveluita!](#)

- Tukea kemikaaliturvallisuuden kehittämiseen — tutustu koulutuksiimme ja asiantuntijapalveluihimme

[EcoOnlinen nettisivut](#)

- Hyödylliset [oppaat](#) työ- ja kemikaaliturvallisuuden hallintaan
- [Blogissa](#) ajankohtaisia aiheita kemikaali- ja työturvallisuudesta
- [Tulevat ja aiemmat webinaarit](#)

